

דעות

נתניהו, הצוללות ו"השליש החסר"

לעקוב

אהרון מור

18 ביוני 2018

בנוסף להסברים שמור אלטשולר ודן מרגלית ביקשו מראש הממשלה על האישור שנתן לגרמניה למכור צוללות מדגם מתקדם למצרים ("הארץ" [27.12.17](#), ו-[17.6.18](#) בהתאמה), מתבקש שיסביר גם מדוע לא דרש לקבל את הצוללות בחינם. דרישה כזאת היתה גם מייצרת את פרשת העמלות, וגם חוסכת למשלם המסים הישראלי מיליארדים של שקלים.

התשלום בעבור הצוללות שישראל רכשה יכול להיעשות מתוך חובה של מזרח גרמניה לישראל בגין הסכם השילומים, חוב שלא נפרע עד היום הזה. חלקה הלא משולם של מזרח גרמניה מסתכם בשליש מכלל הסכם השילומים — 417 מיליון דולר במחירי 1952 — ועל פי הכלכלן האמריקאי סידני זבלודוף, נאמד כיום ב-17 מיליארד דולר. ישראל מעולם לא ויתרה על חוב זה, המכונה "השליש החסר", וככל הידוע לא קיבלה כל תמורה אחרת במקומו.

גם לאחר העברת הסכום בעבור הצוללות, היתה נשארת לזכותה של ישראל יתרה נכבדה לתשלום על כלי שיט נוספים, ובהסכמתה של ממשלת גרמניה אולי גם לעניינים נוספים, כגון סיוע לניצולי שואה נזקקים, הגנת העורף ומימון כלי נשק הגנתיים אחרים.

קשה להבין את התנהלותו של ראש הממשלה, לאור האינטרס החזק של ממשלת גרמניה לבצע את עסקת הצוללות, המשמרת את מקומות העבודה של אלפי עובדי מספנה. זהו אינטרס שניתן להיעזר בו על מנת לשכנע את ממשלת גרמניה למסור לישראל את הצוללות בלא תשלום.

התביעה בגין "השליש החסר" צריכה להיות מוגשת במשותף עם ועידת התביעות, שקיבלה בזמנו 14% מהסכום שננקב בהסכם השילומים המקורי, ולכאורה מגיע לה כעת שיעור דומה. מאחר שוועידת התביעות מעבירה לישראל כל שנה כ-60% מכלל הקצבותיה לטובת ניצולי השואה, הרי ש-60% מהסכום שיוקצה לה יחזור לישראל, כך שהוויתור "נטו" של ישראל הוא פחות מ-6%, ולכן יישאר בידיה רוב רובו של "השליש החסר".

שיתופה של ועידת התביעות בפנייה לממשלת גרמניה הוא חיוני, מאחר ששר האוצר הגרמני פר שטיינברוק הודיע ב-2007 לשר לענייני גמלאים אז, רפי איתן, כי גרמניה נותנת הקצבות באמצעות ועידת התביעות בלבד. כמו כן, ועידת התביעות קיבלה עוד ב-2004 התחייבות שלטונית מהשר נתן שרנסקי, שהיה ממונה על השבת רכוש יהודי, ולפיה פנייה לממשלת גרמניה בנושא "השליש החסר" תהיה משותפת.

כשהבור המתמשך בתקציב המדינה מגיע למיליארדים רבים של שקלים, קבלתו של "השליש החסר" יכולה לסייע רבות, ושר האוצר והממונה על התקציבים במשרד האוצר צריכים גם הם לתבוע אותו. העברתו תמנע את הצורך בעמלות בעסקאות נשק עתידיות, שכן הן יהיו בין המדינות, ויישמר הליך נקי משוחד, בדיוק כפי שעסקת שתי הצוללות הראשונות, שנעשתה בין שתי המדינות, היתה ללא עמלות וללא שוחד. בדרך זו "השליש החסר", לצד ניקוי אורוות הן בגרמניה והן בישראל, ימנע סיאוב ושחיתות בשני הצדדים.

כל עוד הסכם המימון בעבור הצוללות לא נחתם, וגם אם כבר נחתם, אין זה מאוחר לדרוש מממשלת גרמניה לשלם את "השליש החסר".
על ראש הממשלה להסביר מדוע אינו עושה זאת.

ד"ר מור היה יועץ במשרד ראש הממשלה, מנהל אגף להשבת זכויות ורכוש יהודי במשרד לאזרחים ותיקים, ומנהל תחום באגף לקשרים בינלאומיים במשרד האוצר

לחצו לקבלת עדכונים בנושא:

גרמניה + בנימין נתניהו +

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר |
רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל
© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ